

3.1.1. Η διαμόρφωση της μεσαιωνικής ελληνικής βυζαντινής αυτοκρατορίας

1. Πότε κεπεκτάθηκαν οι αλλαγές του 7^{ου} αι. που απομάκρυναν το Βυζάντιο από τις ρωμαϊκές του καταβολές; Ποια η συνέπειά τους.

Πότε ; Στα χρόνια της **ισαυρικής** ή **συριακής δυναστείας** (8^{ος} αι.) και της δυναστείας του **Αμορίου** (9^{ος} αι.).

Συνέπεια: Διαμορφώθηκε το **μεσαιωνικό ελληνικό Βυζαντινό Κράτος**.

2. Ποιες εξελίξεις σημειώθηκαν κατά την περίοδο αυτή :

1. Τα **σύνορα** μεταξύ Βυζαντίου και Χαλιφάτου σταθεροποιήθηκαν στη **Μ. Ασία** στη *στεριά*, και κατά μήκος της γραμμής **Κιλικία-Κύπρος-Κρήτη** στη *θάλασσα*.
2. Στα μέσα του 9ου αι. άρχισε η βυζαντινή **αντεπίθεση** στη *Μ. Ασία*.
3. Στα **Βαλκάνια**, το Βυζάντιο αντιμετώπισε τη βουλγαρική απειλή, ενώ συγχρόνως άρχισε να αφομοιώνει τους σλαβικούς πληθυσμούς.
4. Ο **ελληνικός χαρακτήρας** της αυτοκρατορίας ενισχύθηκε.
5. Η γνώση και χρήση της **λατινικής** περιορίστηκε αισθητά.
6. Οργανώθηκαν περαιτέρω οι κεντρικές **διοικητικές υπηρεσίες** του κράτους με σημαντικότερη την αρμόδια για την εφαρμογή της **εξωτερικής** πολιτικής.
7. Συγχρόνως τα **θέματα** γενικεύτηκαν στη Μ. Ασία και επεκτάθηκαν στα Βαλκάνια.
8. Ο **στρατηγός**-διοικητής κάθε θέματος με τη δύναμη που διέθετε γινόταν συχνά επικίνδυνος για την κεντρική εξουσία. Πολλές **εξεγέρσεις** οργανώθηκαν από στρατηγούς.
9. Ο στρατός του θέματος αποτελούνταν από **στρατιώτες-αγρότες** που είχαν δικά τους κτήματα και σε περίπτωση εχθρικής επίθεσης ήταν υποχρεωμένοι να πολεμήσουν.
10. Η ανάπτυξη των **θεματικών στρατών** είχε σημαντικές **συνέπειες**:
 - ⇒ Οι μισθοφόροι περιορίστηκαν δραστικά
 - ⇒ στη βυζαντινή ύπαιθρο κυριάρχησε η μικρή και μεσαία αγροτική ιδιοκτησία.

3. Πότε και πώς έγινε η ανάκαμψη (=βεελτίωση) της οικονομίας;

1. Στα χρόνια του Κωνσταντίνου Ε' (741-775).
2. Στο μεταίχμιο από τον 8ο προς τον 9ο αι. ο πληθυσμός του Βυζαντίου είχε αυξηθεί πολύ.
3. Ξεπεράστηκε η κρίση στην οικονομία:
 - ✓ Αυξήθηκαν τα κρατικά **έσοδα** και αναζωογονήθηκαν το **εμπόριο** και η **βιοτεχνία**.
 - ✓ Ωστόσο ο χαρακτήρας της οικονομίας παρέμεινε κυρίως **αγροτικός**.
 - ✓ Η κατάσταση και οι ανάγκες της βυζαντινής οικονομίας στις αρχές του **9ου** αι. φανερώνονται στις **κακώσεις** του Νικηφόρου Α' (αρχές 9^{ου} αι.), όπως ονομάστηκαν από τους εχθρούς του τα οικονομικά του μέτρα που απέβλεπαν στην **ανάκαμψη** του **εμπορίου** και την **αύξηση** των **εσόδων** του κράτους.

3.1.1. Φύλλο εργασιών

I. Ας **διορθώσουμε** τα λάθη στις περιόδους, όπου υπάρχουν:

- Οι **αλλαγές** του 7ου αιώνα που απομάκρυναν το Βυζάντιο από τις **ρωμαϊκές** του **καταβολές** επεκτάθηκαν κατά τον 8^ο και 9^ο αι.
- Κατά την περίοδο αυτή, συνέβησαν και οι εξής **εξελίξεις**:
 1. Τα σύνορα μεταξύ Βυζαντίου και Χαλιφάτου σταθεροποιήθηκαν.
 2. Στα Βαλκάνια, το Βυζάντιο αντιμετώπισε τη βουλγαρική απειλή, ενώ συγχρόνως άρχισε να αφομοιώνει τους σλαβικούς πληθυσμούς.
 3. Ο ελληνικός χαρακτήρας της αυτοκρατορίας ενισχύθηκε.
 4. Οργανώθηκαν περαιτέρω οι κεντρικές διοικητικές υπηρεσίες του κράτους με σημαντικότερη την αρμόδια για την εφαρμογή της εσωτερικής πολιτικής.
 5. Τα θέματα γενικεύτηκαν στη Μ. Ασία και επεκτάθηκαν στα Βαλκάνια.
 6. Ο στρατηγός-διοικητής κάθε θέματος γινόταν συχνά επικίνδυνος.
 7. Ο στρατός του θέματος αποτελούνταν από στρατιώτες-αγρότες.
 8. Οι μισθοφόροι περιορίστηκαν δραστικά.
- Οι **κακώσεις** του Νικηφόρου Α΄ απέβλεπαν στην ανάκαμψη του εμπορίου και την αύξηση των εσόδων του κράτους.

II. Να συμπληρωθούν τα **κενά**:

1. Οι αλλαγές του 7ου αι. αποκρυσταλλώθηκαν στα χρόνια της δυναστείας και της δυναστείας του
2. Στις εξωτερικές σχέσεις, τα σύνορα μεταξύ Βυζαντίου και σταθεροποιήθηκαν.
3. Στα μέσα του 9ου αιώνα άρχισε η βυζαντινή αντεπίθεση στη
4. Στα Βαλκάνια η απειλή αντιμετωπίστηκε με επιτυχία.
5. Στο εσωτερικό, ενισχύθηκε ο ελληνικός χαρακτήρας της Αυτοκρατορίας, ενώ περιορίστηκε η χρήση της γλώσσας.
6. Οργανώθηκε καλύτερα η κεντρική διοίκηση, με σημαντικότερη μεταβολή την αναδιοργάνωση της υπηρεσίας για την πολιτική.
7. Γενικεύτηκε και επεκτάθηκε ο θεσμός των Ωστόσο, ο στρατηγός – διοικητής κάθε θέματος μερικές φορές γινόταν επικίνδυνος για την εξουσία.
8. Οι πρώτες ενδείξεις οικονομικής ανάκαμψης παρουσιάστηκαν στα χρόνια του
9. Στο μεταίχμιο από τον 8ο στον αιώνα ο του Βυζαντίου είχε αυξηθεί αισθητά
10. σε σχέση με τον 7ο αιώνα, ενώ είχε ξεπεραστεί η κρίση στην
11. Ο χαρακτήρας της οικονομίας παρέμεινε κυρίως
12. Τα τολμηρά οικονομικά μέτρα του Νικηφόρου Α΄ (..... αιώνας) ονομάστηκαν από τους εχθρούς του

Χρονολογικός πίνακας – Συμπληρώστε τα γεγονότα:

717 - 802	
802 - 867	
Μέσα 9^{ου} αιώνα	
Τέλη 8^{ου} – αρχές 9^{ου} αιώνα	
802 - 811	

Παράθεμα : Οι υπήκοοι του Βυζαντίου πλήρωναν πολλούς φόρους. Αφού μελετήσετε το δεύτερο παράθεμα, να αναφέρετε τρεις από αυτούς και να τους εξηγήσετε.